

Lars Miettinen

– träkonstnär med många minnen

Lars Miettinen i Kyrkslätt är med sin lugna, sakliga personlighet inte alls den som vill göra väsen av sig eller framhäva sig själv. Men hans skickligt gjorda hantverksalster talar sitt tydliga språk om kreativitet och uppfinningsrikedom. Många större och mindre träföremål har under årens lopp skapats i hans snickarverkstad. Lars Miettinen livsberättelse bjuder också på många intressanta detaljer.

– Jag var två månader och namnlös när jag blev lämnad hos fosterföräldrar. Min mamma kom från Varpaisjärvi som de- ja till Näse Övergård i Kyrkslätt, där jag föddes 1942. Det var dåliga tider för en ensam ung mamma. En dag kom hon till familjen Wollsten i Estby och frågade om de ville ta hand om mig medan hon far på ärenden. Hon kom aldrig tillbaka. Wollstens lät sedan döpa mig. Jag fick mammas efternamn, men förnamnen gavs av fosterföräldrarna, berättar Lars.

Karl Viktor och Hilda Karolina Wollsten hade sju pojkar och en flicka och dessutom fyra fosterbarn. När Porkalaområdet evakuerades 1944 flyttade familjen till Jorv gård i Esbo, nära det nuvarande sjukhuset.

Lars Miettinen i sin snickarverkstad.

Metallbit i tummen, brännskadat ben och fölspark i ryggen

– Från Esbo har jag mina första minnen. Jag grävde i en spiklåda och fick en metallbit i tummen. Det blev inflammation, så de förde mig till sjukhuset. Där sövdes jag ner med eter, det var inte så trevligt, och tummen blev opererad.

En tid därefter var lille Lars med om en ny svår olycka.

– Fostermor hade kokat svinister i en kastrull och satt den på golvet. Den tiden fanns det dåligt med leksaker, så jag tog en låda med gafflar och knivar från ett skåp och började dra den efter mig. Jag gick med ryggen före rakt på grytan med det kokheta fett. Grytan stälpte och jag fick fett över mitt vänstra ben. Jag hade långa yllestrumpor med livstycke. Fostermor drog strumpan av mig, men skinnet följde med från höften till tårna. Hon gned in benet med zinkpasta, så hela benet var vitt. Det blev ingen sjukhusresa, men många sömlösa dygn. Underligt nog blev det inga ärr, ny hud kom tillbaka.

Lars minns också en gubbe som hade ett litet torp och körde omkring med häst och sålde potatis, grönsaker, ägg och mjölk. Lars gick alltid ner till vägen när han kom, för han var intresserad av hästen. En dag fick hästen ett föl, och då blev Lars mera intresserad av det. Gubben uppmanade honom att gå och klappa det. Men det skulle han inte ha gjort.

– Fölet svängde baken till och sparkade så det träffade mig i ryggen. Jag flög som ett nystan och märket efter hoven satt kvar i ryggen länge. Jag blev lovad att få både torparens dotter och fölet, men fick ingendera!

Wollstens Lasse

1946 flyttade familjen Wollsten till Sibbo och därifrån vidare till Söderveckkoski i Borgå landskommun.

– Vi hade ett egnahemshus med en liten ladugård och hade svin, höns och en ko. Det hörde till saken att barnen skulle vara med på höåkern och i potatislandet. Det var den bästa skolan att vara med och arbeta, t.ex. laga pärtor och spika pärtor till pärttak.

Som barn kallades Lars alltid ”Wollstens Lasse”. Ingen hade berättat för honom att han inte hette så och han trodde att de andra barnen i familjen var hans syskon.

– Man fick ju betyg i skolan, där stod det nog Miettinen, men jag reagerade inte på det. När jag senare har träffat gamla skolkamrater och presenterat mig som Miettinen har ingen förstätt det, jag var ju Wollstens Lasse!

När Lars var 10 år avled hans fosterfar och fostermodern flyttade till sin dotter i Esbo. Lars följde med och gick en tid i Bemböle skola. Efter avslutad skolgång började han 1954 i Överby skola för landsbygdens yrken i Esbo.

– Skolan hade ca 30 elever och många alternativ; slöjd, verkstad, smedja, ladugård, stall och trädgård. Jag trivdes bäst med slöjd. Vi gjorde mycket träarbeten, bl. a. släggskaft – det behövdes många, för gossarna i smedjan slog alltid av dem, småler Lars.

forts.

Tillbaka till Estby

När Porkalaområdet återlämnades såldes stället i Söderveckkoski och Lars och hans fostermor flyttade tillbaka till Estby.

–Vi började renovera vårt hus och en av fosterbröderna hjälpte till, men det var bara fostermor och jag som kom tillbaka. Mycket var förstört, för alla gällde det att börja från början. Kyrkan var förstörd och kyrkogården med, alla gravstenar var omkullvälta och sönderslagna eller bortförda.

Som 15-åring började Lars med jordbruksarbete på Sevallsgård, där han stannade i några år. På åkrarna där den stenbelagda Kabanovsvägen byggts var matjorden ihopskuffad till en rygg med stora sjöar fulla med vatten på vardera sidan. Ingenting hade odlats under parenteserna och dikena var täppta. Det samlades också mycket skrot, för det fanns kedjor av pansarvagnarna på åkrarna.

Lars minns också det ryska flygfältet i Friggasby. I ändorna på Värnäs bro, som byggts av ryssarna, fanns gravstenar som fyllning. Det fanns också många älgar, rävar, harar, sorkar och ormar, och i början också förvildade rysshundar.

En flaskkork med följder

–1963 var jag på dans i Evitskog, där tre flickor från Kilo i Esbo var inne på ”bufetten”. Jag tog upp en flaskkork och kastade den på dem. Den träffade Barbro Norrback som ”blev korkad”. 1964 gifte vi oss och hyrde bostad i Estby. 1966 fick vi en flicka, Maria, och 1968 föddes en pojke, Stefan.

Lars fostermor dog 1968. Hon testamenterade en hektar jord i Mjukkärr i Hila till Lars, som tack för att han hade tagit hand om henne. Där byggde han det egnahemshus där familjen bott sedan 1974.

Möte med den försvunna mamman

–På min 29-årsdag kom det för mig att jag ska hitta min egen

mamma. Jag fick veta att hon bodde i Helsingfors, ringde upp henne och kom överens om att träffas. Det var min första kontakt med henne på 29 år.

Mamman berättade att tiderna var sådana att hon måste lämna sitt lilla barn. Senare gifte hon sig och fick en dotter och en son. Dessutom fanns det en två år äldre syster som också blivit lämnad. Mötet med mamman ledde inte till några större känslor för Lars, som konstaterar att de enda som han har känslor för som far och mor är fosterföräldrarna.

–Dem får jag tacka för att de tog hand om mig. De var väldigt bra människor.

Praktiskt arbete för hembygden

–Först arbetade jag på Nokia i Pickala, och på Finska Socker i Kantvik. Sedan blev jag egen företagare, skaffade traktor och körde in i lastrummen och tömde båtar som hämtade råsocker från Kuba, berättar Lars om sitt yrkesliv.

1972 blev han anställd av Kyrksläatts kommun, där han stannade i 35 år, först som timmerman och sedan som arbetsledare. I flera år var han också ansvarig för Kyrksläatts hembygdsförenings museum i Gesterby gårds ladugård.

–Hembygden betyder mycket när man är född här. Jag känner hela Kyrksläätt från Porkala udd till Veikkola genom mitt arbete på kommunen. På Gesterby var det visningar varje vecka. Många reparationer gjordes också. Senare fördes en del av museiföremålen till Ragvalds. Jag var också med och tog ner de ryska tavlorna som under Porkalaparentesen målats på en ladvägg nära Långvik. De var målade på panel som skulle ha spräckts om den inte hade tagits ner försiktigt.

Hantverk som hobby

Lars har skapat i trä ända sedan barndomen, då han gjorde sin första trälastbil som han drog efter sig i ett snöre.

–Det blir väl så där när man inte hade leksaker som liten, konstaterar han och säger att han kommer att hålla på så länge som hammaren hålls i handen.

En del av föremålen som visades på utställningen ”En miniatyrvärld i trä”. Bilarna och tågen i trä för tankarna till julgubbens verkstad.

Lars konfirmerades 1958 i Haapajärvi kyrka i norra Kyrkslätt – här har han avbildat kyrkan i miniformat.

Han har tidigare gjort större beställningsarbeten, lekstugor, utetappar, små väderkvarnar och fyrar. Numera gör han mest miniatyrer av traditionella bruksföremål – alla alster har foto-graferats av Barbro. På hyllorna i hemmet finns stolpkällkar, spinnrockar, gräsklippare, vedspisar och gungstolar, bilar, tåg, hästar med kärror m.m. En del av arbetena ställdes i oktober ut på Kyrkslätt servicehus med rubriken "En miniatyrvärld i trä".

– Jag tänker ut vad jag ska laga, programmerar in det i huvudet och går ut och sätter igång. Jag ser det precis framför mig och det blir för det mesta som jag har tänkt mig. Jag använder traditionella redskap och maskiner.

På frågan om vad som är roligast svarar den anspråklösa träkonstnären så här:

– Sedan när man har gjort det – att se på det!

Text & foto: Sheila Liljeberg-Elgert,
Kyrkslätt hembygdsförening

KM Roofing
050-5721214 050-5689549

Plåtslageri • Maskinfalsade plåttak
Fönsterplåt/Plåttister
Taksäkerhetsprodukter
Inplåtning av skorstenar
Skräddarydda lösningar enligt kundens behov

Lagervägen 9 A7, 65610 Korsholm • Kenneth: 050 572 1214 / Mikael: 050 568 9549 • www.kmroofing.fi

Klippan i en krets av kvinnor: **Anna Bäckström** – en aboensisk aktivist

Anna Bäckström (1875–1943) var en spindel i nätet i det svenska Åbo och kring återupp-rättandet av Åbo Akademi år 1918. Hon var föreningsaktiv och drivkraft bland kvinnorna inom kvinnosaksföreningen Åbounionen.

Hon bröt mönster och gifte sig aldrig – för att kunna verka aktivt i yrkeslivet. Hon drog i många trådar och skötte affärer bland professorer, rektorer, gårdskarlar

och springpojkar.

Hennes liv under dramatiska perioder i finlands historia finns lyckligtvis bevarat i närmare tvåtusen brev, som **Pia Heikkilä** använt som utgångspunkt för sin biografi.

Du kan läsa mer om, beställa och betala för över 20 SFV-biografier över finlandssvenskar som inte får glömmas bort, på www.boklund.fi
Eller ring in din beställning: 044-3788 363. Fråga även i välsorterade bokhandlar.

Brandtal för världsrevolution – **Allan Wallenius** och hans röda resor

Allan Wallenius (1890–1942) satte allt på ett kort när de röda gjorde revolution 1918, och brände alla broar till Finland. Han hörde till den grupp röda som efter inbördeskriget flydde från landet.

Han rörde sig i Sovjetryssland, Schweiz, Sverige och USA och försökte verka för revolution i Finland och i hela världen. Han råkade ut för Stalins utrensningar på 1930-talet; dömdes 1938 för förräderi mot Sovjetunionen, och dog i fängelse år 1942.

Annvi Gardbergs och **Matias Kaihovirtas** biografi kastar ljus över en finlandssvensk kommunist som verkade i Kominterns innersta kärna och vars livsöde sträckte sig till flera länder och kontinenter.

